

Vzhledem ke zvýšenému výskytu černého kašle v ČR i Kraji Vysočina uvádíme níže informace pro veřejnost

Černý kašel (pertuse) - černý kašel, je vysoce nakažlivé bakteriální onemocnění, postihující dýchací cesty. Průběh onemocnění může být různý, je charakterizován dlouhotrvajícím úporným kašlem. U školních dětí, adolescentů a dospělých probíhá většinou mírněji. Daleko závažněji však u novorozenců a dětí do 1 roku, kdy může dojít až k život ohrožujícím stavům. **Po prodělaném onemocnění ani po očkování proti černému kašli nezůstává dlouhodobá imunita.**

Původcem onemocnění je bakterie Bordetella pertussis. Jedná se o striktně lidský patogen, který je citlivý na cílenou léčbu antibiotiky. Toxiny napadají a porušují řasinkový epitel na povrchu dýchacích cest, výstelku průdušnice a průdušek a další toxin proniká do krve.

Inkubační doba je 7-21 dní, průměrně 7-10 dní.

Přenos - černý kašel se uskutečňuje vzdušnou cestou, kapénkami při kašlání, smrkání a osobním kontaktem, tedy při bližším kontaktu s nemocným. Často se nemoc šíří v rámci rodiny, jejíž členové jsou v každodenním úzkém kontaktu s nemocným, případně na pracovišti.

Klinický průběh - u novorozenců mívá dávivý kašel vážný průběh, protože ještě nemají vyvinutý kašlací reflex, vážný průběh bývá i u kojenců. Chorobu také mohou doprovázet zdravotní komplikace jako vážné zápal plic, selhání krevního oběhu, centrálního nervového systému či těžké celkové onemocnění, na jehož následky mohou děti i zemřít. Mezi počáteční příznaky patří mírné teploty, kašel a rýma. Později jsou charakteristickými projevy záchvaty typického křečovitého kašle ve dne i v noci (tzv. kokrhavý kašel), pauza před hlubokým obtížným nádechem, lapání po dechu a zvracení na konci ataku. Tyto příznaky mohou trvat i řadu týdnů. Po celou dobu onemocnění tak mohou nakazit své okolí, zejména novorozence nebo kojence, kteří ještě nejsou proti nemoci chráněni očkováním nebo ještě nemají očkování dokončeno.

Při cílené antibiotické léčbě končí nakažlivost obvykle pátý den po zahájení terapie.

Stádium rekonvalescence je zdlouhavé a je provázeno přetrvávajícím kašlem. Onemocnění trvá obvykle 6-8 týdnů. Mezi nejzávažnější komplikace patří pneumonie s 54 % smrtností a pravostranné selhání srdce.

Možnosti prevence - zavedení plošné vakcinace v roce 1958 přineslo významný pokles nemocnosti i úmrtí. Přestože vakcinace představuje doposud nejspolehlivější prevenci, poskytuje imunitu pouze na 3 až 12 let.

Děti jsou v České republice očkovány tzv. hexavakcínou, která se podává ve třech dávkách. Ochrana proti očkováním nemocem plně nastupuje až po několika měsících života, tedy po druhé dávce vakcíny, do té doby jsou děti vystaveny riziku nákazy infekčními nemocemi včetně nákazy černým kašlem. Hexavalentní vakcína je určena pro očkování proti: záškrtu, tetanu, černému kašli, dětské obrně, žloutence typu B a onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae typu B.

K zabezpečení dostatečné hladiny protilátek v dospělosti se doporučuje přeočkování dospělých minimálně 1x za život. Protilátky přenesené z matky na dítě přetrvávají asi 6 týdnů, kdy je dítě chráněno. Očkování se nejvíce doporučuje před otěhotněním v rámci plánovaného rodičovství, v těhotenství nebo těsně po porodu. Novorozence chrání v prvních měsících života především očkování nejbližších kontaktů dítěte, vedle rodičů např. i prarodiče. Očkování se realizuje jednou dávkou kombinované vakcíny i proti záškrtu, tetanu společně s černým kašlem na období až 10 let.